

ИНФОРМАЦИЯ

Подобри ли законодателството на ЕС благосъстоянието на животните в Европа?

Animal welfare in the EU

По-добро, но недостатъчно благосъстояние в резултат на законодателството на Европейския съюз (ЕС) за хуманно отношение към животните

На 5.10.2022 г. Европейската комисия публикува преглед на постиженията и предизвикателствата на настоящото законодателство за хуманно отношение към животните¹, като заключава, че законодателството е подобрило хуманното отношение към много от животните в Европа – особено кокошки носачки, свине майки и телета - включително тяхната защита по време на транспортиране и е намалило страданията по време на клане.

Тази проверка на постигнатото (проверка на пригодността – fitness check) е ключова стъпка в преразглеждането на законодателството, което беше обявено през май 2020 г. в стратегията „От фермата до вилницата“. Бяха прегледани седем законодателни акта, заедно с обширно документно проучване, целеви консултации със

¹ https://food.ec.europa.eu/system/files/2022-10/aw_eval_revision_sw_d_2022-328_en.pdf

заинтересованите страни и обществена консултация, която генерира близо 60 000 коментара².

Прегледът показва, че действащото законодателство е донесло допълнителни ползи за животните и обществото, като например по-високо качество на месото и подобрени екосистемни услуги, и е допринесло за по-ниската употреба на антибиотици.

постепенното премахване на клетките.

Въпреки това бяха установени някои пропуски, включително, например, в отглеждането на животни и липсата в законодателството на специфични изисквания за хуманно отношение към определени животни, като например млечни крави или котки и кучета. Освен това прилагането на настоящите правила остава недостатъчно в някои области, също поради неяснотата на някои разпоредби, приети за някои от тях преди повече от двадесет години.

Законодателството също трябва да бъде актуализирано, за да вземе предвид очакванията на гражданите в тази област, като например

Ето накратко какво е записано в резюмето на доклада:

„Тази проверка за пригодност има за цел да оцени дали съществуващите правила все още са подходящи за целта, по-специално степента, в която те са уместни, ефикасни, ефективни, съгласувани и имат добавена стойност за ЕС.

Проверката за пригодност беше извършена успоредно с оценката на въздействието за преразглеждане на действащото законодателство, а именно следните законодателни актове:

- Директивата относно [защитата на животните, отглеждани за селскостопански цели](#), четири директиви, определящи минимални стандарти за защита на [кокошки носачки](#), [бройлери](#), [прасета](#) и [телета](#); и Регламентите за защита на животните [по време на транспортиране](#) и [по време на умъртвяване](#).

Проверката за пригодност обхваща периода от приемането на всеки законодателен акт до 2020 г. включително и всички държави-членки на ЕС (включително Обединеното кралство до края на преходния период за напускане на ЕС).

² https://food-ec-europa-eu.translate.google.com/animals/animal-welfare/evaluations-and-impact-assessment/revision-animal-welfare-legislation_bg?_x_tr_sl=en&_x_tr_tl=bg&_x_tr_hl=bg&_x_tr_pto=wapp

Ключови констатации от прегледа за пригодност

Проверката за пригодност установи, че законодателството на ЕС за хуманно отношение към животните е подобрило хуманното отношение към много от животните в Европа в сравнение с периода преди приемането му. Това се отнася по-специално за категориите животни, които са обхванати от целевото законодателство, т.е. прасета, телета, кокошки носачки, бройлери. Освен това защитата на животните по време на транспортиране и по време на умъртвяване се е подобрила до известна степен.

В по-общ план обаче все още има неоптимално ниво на благосъстояние на животните в ЕС. По-специално, такъв е случаят с животните, за които понастоящем липсва целенасочено законодателство, като млечни крави и отглеждана риба. Освен това, въпреки че действащото законодателство е целенасочено, то все още позволява отглеждането на кокошки носачки, свине майки и телета в затворени системи за отглеждане (клетки), които значително ограничават движението им и възпрепятстват тяхното благосъстояние. Освен това отглеждането на котки и кучета не е част от неговия обхват.

Законодателството на ЕС за хуманно отношение към животните допринесе, но не гарантира напълно равни условия за операторите и засегнатите икономически дейности. Различията в прилагането и правоприлагането все още създават пречки пред трансграничния обмен и постигането на сравнимо ниво на хуманно отношение към животните в ЕС. Това отчасти се дължи на неяснотата на някои разпоредби.

Законодателството на ЕС за хуманно отношение към животните, което не е изменяно повече от 10 години, не е в крак с развитието на националното законодателство на различните държави членки, нещо, което допълнително влошава ситуацията. Съществените разлики в амбицията при въвеждането в националните законодателства на директивите допълнително допринесоха за различни нива на хуманно отношение към животните на ниво ферми между държавите членки в сравнение със областите на транспортиране на животни и клане, където законодателството е по-хармонизирано (двата законодателни акта в сферата са Регламенти).

Прилагането на настоящите правила е недостатъчно, за да гарантира нивото на хуманно отношение към животните, очаквано към момента на приемане на законодателството и от днешните граждани. Въпреки че е постигнат известен напредък, съответствието все още е голямо предизвикателство в области като транспортиране на животни и по-специално при дълги пътувания, транспортиране на млади или бременни животни и износ на добитък. Някои методи за зашеметяване и рутинното купиране на опашките на прасетата също представляват големи предизвикателства. Липсват стабилни индикатори за наблюдение и задействане на подобрения в хуманното отношение към животните.

Счита се, че законодателството на ЕС за хуманно отношение към животните е донесло няколко допълнителни ползи за животните и обществото, като например по-висока производителност на животни, подобрени екосистемни услуги, по-малко използване на антибиотици и по-добро обществено здраве.

Изискванията за хуманно отношение към животните водят до **допълнителни разходи за стопанските субекти** в хранителната промишленост и публичните органи. Докато наличните доказателства, макар и ограничени, предполагат, че ползите надвишават разходите, свързани с изискванията за хуманно отношение към животните, поне с течение на времето, много бизнес оператори считат, че пазарната възвръщаемост на храните, произведени при по-високи стандарти за хуманно отношение, е

недостатъчна. Въпреки това ситуацията се различава между държавите-членки и различните сектори поради разликите в очакванията на гражданите, етичните съображения и изискванията на пазара. По-добра възвръщаемост на инвестициите в хуманно отношение към животните може да се постигне, наред с другото, чрез предоставяне на по-добра и по-изчерпателна информация на потребителите, което им позволява да направят информиран избор в съответствие с техните опасения за хуманно отношение към животните.

Различните компоненти на законодателството на ЕС за хуманно отношение към животните са до голяма степен допълващи се, взаимно подкрепящи се и последователни и съвместими с други политики на ЕС. Въпреки това, с оглед на целите на стратегията „От фермата до вилницата“ и необходимостта хранителната система на ЕС да стане по-устойчива, има възможност за по-голямо въздействие на Общата селскостопанска политика и търговската политика на ЕС в подкрепа на целите на ЕС за хуманно отношение към животните. Има призови за по-голяма съгласуваност между вътрешната законодателна рамка на ЕС и неговия подход към вноса на животински продукти.

Някои заинтересовани страни смятат, че подобрените стандарти за хуманно отношение към животните са в конфликт с екологичните цели. Това обаче се основава на предположението, че потреблението на животински продукти ще остане непроменено, докато преходът към по-устойчиви хранителни системи не може да бъде предвиден без промени в моделите на потребление на храни.

Двойната цел за осигуряване на хармонизиран подход по отношение на защитата на животните и за създаване на по-справедлива конкуренция за земеделските производители и други стопански субекти в хранителната промишленост в държавите-членки по-добре постигнати на ниво ЕС. Действия само на национално ниво биха довели до това, че всяка държава има свое собствено, различно законодателство (а някои държави-членки може изобщо да не са приели законодателство). Това би довело до допълнително нарушаване на конкуренцията и неравностойно ниво на хуманно отношение към животните.

Настоящото законодателство на ЕС за хуманно отношение към животните продължава да бъде подходящ отговор на нуждите и предизвикателствата към благосъстоянието на животните към момента на приемането му, въз основа на най-добрата налична наука. Въпреки постигнатия напредък, повечето от проблемите, притесненията и движещите сили, които разглежда, остават актуални и днес. Освен това нарастващите обществени очаквания и етични опасения, научното и технологичното развитие и бъдещите предизвикателства пред устойчивостта не са напълно отразени в настоящите правила. Следователно настоящото законодателство на ЕС за хуманно отношение към животните не отговаря напълно на настоящите и бъдещи нужди.“

Европейската комисия ще ползва заключенията от този доклад като принос към цялостното преразглеждане на законодателството за хуманно отношение към животните, което се очаква да бъде представено през втората половина на 2023 г. Това преразглеждане ще бъде един от градивните елементи на стратегията „От фермата до вилницата“. Комисията работи върху преразглеждането и оценката на икономическите, социалните и екологичните въздействия на възможни бъдещи промени. Докладът ще послужи като принос към този процес и ще бъде допълнен от допълнителен научен принос, както и допълнителни консултации със заинтересованите страни.

Повече информация:

гр. София, 1618, бул. ”Цар Борис III” № 136
<http://corhv.government.bg>, corhv@mzh.government.bg
тел. 02/4273056

- Вижте уеб страницата за преразглеждане на законодателството за хуманно отношение към животните

https://food.ec.europa.eu/animals/animal-welfare/evaluations-and-impact-assessment/revision-animal-welfare-legislation_en

Използвана литература и повече подробности:

e-News Health and Food Safety Directorate General European Commission; Farm to Fork: Better, but not sufficient, welfare as a result of EU's Animal welfare legislation, review finds. <https://ec.europa.eu/newsroom/sante/newsletter-archives/41145>

"Health and Food Safety e-News" Newsletter Issues –
<https://ec.europa.eu/newsroom/sante/newsletter-archives/view/service/327>

Други научни становища и актуална информация от областта на здравето, хуманното отношение и благосъстоянието на животните, антимикробната резистентност, както и оценка на риска по цялата хранителна верига може да намерите на сайта на Центъра за оценка на риска по хранителната верига:

Както и други материали:

<http://corhv.government.bg/>

<http://corhv.government.bg/?cat=27>

<http://corhv.government.bg/?cat=71>

6.10.2022 г. д-р Мадлен Василева